Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК · UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda"
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
(201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCI Ч. 40. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 1-го БЕРЕЗНЯ 1985 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, MARCH 1, 1985 No. 40. VOL. XCI

Звертають увагу законодавців на справу українських політв'язнів

Нюарк, Н. Дж. — З нагоди приїзду делеґатів Верховної Ради СССР під проводом першого секретаря компартії УССР і члена Політбюра Володимира Щербицького до Америки в наступному тижні, організація Американці в Обороні Людських Прав в Україні (АОЛПУ) вислала листи до всіх членів Конґресу ЗСА.

В листах АОЛПУ вимагає щоб законодавці видвиґнули порушення Гельсінкських угод совєтським урядом під час їхніх зустрічей з делеґацією. Спеціяльну увагу в листах присвячено жалюгідним обставинам в концтаборах і бракові медичної опіки важко хворим політв'язням, що спричинило смерть Олекси Тихого, Валерія Марченка, Юрія Литвина і Олекси Нікітіна. Також згадано поновні арешти Миколи Горбаля і Йосифа Зісельса і жорстокі переслідування членів Української Гельсінкської Групи.

Члени АОЛПУ також візьмуть участь у демонстраціях 4-го березня у Вашінґтоні і 8-го березня у Ню Йорку коло совєтської амбасади, місії і на сходах Капітолю.

Молодий українець добився високого посту в будівельній фірмі

Помптон, Н. Дж. — Арров ґруп Індастріс в Помптоні, Н. Дж., подав до відома, що Олександра Ю. Тишовницького призначено на віцепрезидента і головного фінансового урядовця цієї компанії.

Арров ґруп індастріс це провідна у світі компанія, яка продукує заздалегідь виготовлені будинки для складів і має свої фабрики в Ню Джерзі, Іллиной і Каліфорнії.

О. Тишовницький

Як головний фінансовий урядовець О. Тишовницький буде керувати всіми фінансовими справами корпорації включно з діловодством, фінансами, податками, системою інформації і плянуванням. Крім того він є відповідальний за розвиток корпорації і набуття нових можливостей діяльности Арров корпорації в різних ділянках. На цьому новому становищі Тишовницький буде звітувати до А. Ричарда Скаля, президента і головного екзекутивного урядовця.

О. Тишовницький перейшов до Арров із Зіракс корпорації, де він протягом 14-ох років займав провідні позиції в домашніх і міжнародних відділах. Останньо О. Тишовницький керував плянуванням корпорації Зіракс в головній квартирі в Стемфорді, Конн. Перед тим призначенням О. Тишовницький був менаджером фінансових операцій на Латинську Америку і був головно відповідальним за інвестиції Зіраксу в Арґентині, Бразилії і Мехіко.

О. Тишовницький закінчив Ст. Джан Фішер коледж в Рочестері, Н. Й., із ступенем бакаляврa. Опісля одержав маґістерку з університету Рочестер, як також маґістерку в ділянці бизнесового управління в Інституті Технології, також в Рочестері. Крім того отримав в Пейс університеті сертифікат вищих студій в ділянці фінансів.

О. Тишовницький є членом Фінансового екзекутивного інституту Американської Асоціяції менаджменту і Товариства плянування корпорації Північної Америки. Не зважаючи на навантаження працею, О. Тишовницький є активним в українській громаді, особливо в праці для піддержки Українського Музею в Ню Йорку, де він є членом Ради Директорів і головою Комісії фінансового плянування.

О. Тишовницький є сином Романа і Дарії Тишовницьких з Рочестеру, Н. Й. Він є одружений з Оксаною, з дому Городецькою, дочкою Ярослави і св. п. Гната Городецьких з Лос Анджелесу, Каліф. Подібно як її чоловік, Оксана живо підтримує Український Музей і є членом Союзу Українок Америки, Відділ 15-ий в Стемфорді, Конн. О. Тишовницькі мають одного сина Данила і живуть в дільниці Риверсайд міста Ґренич, Конн. Вони є членами 437-го Відділу УНС.

Вшанували Дж. Киркпатрик

Вашінґтон. — У вівторок, 26-го лютого, лідери Демократичної і Республіканської партій, конґресмени від обох партій, представники Білого Дому і члени делеґації ЗСА в ОН зібралися на вшанування Джін Киркпатрик, амбасадора ЗСА в Об'єднаних Націях на протязі останніх чотирьох років.

„Амбасадор Киркпатрик прекрасно показала себе в ОН, де вона не обминала гострих питань і говорила людям про те, що вони хочуть почути", — сказано в листі президента Роналда Реґена, прочитаному на вшануванні співробітником Білого Дому Фейтон Вітлс, який додав від себе: „Киркпатрик змінила атмосферу в ОН".

„Вона перемогла у війні ідей в найтяжчому для цього місці — в Об'єднаних Націях. Вона зрозуміла, на чому повинна полягати її праця, і вона зробила те, що повинно було бути зроблено. За роки перебування Джін Киркпатрик в Об'єднаних Націях ЗСА перейшли тут від несміливого лепету до активних дій", — сказав на вшануванні Дж. Киркпатрик голова інституту Амерікен ентерпрайз Бен Вотенберґ.

Звертаючись до присутніх, Киркпатрик закликала „пам'ятати про всіх страждаючих в світі".

„Симптом нашого часу — забудькуватість, — сказала вона. — Ми повинні постійно пам'ятати про жертви порушення прав людини... В цьому столітті від рук власних урядів загинуло більше людей, ніж на війні. Ми повинні бути реалістами, коли говоримо про порушення прав людини в так званих проґресивних соціялістичних державах".

ПРИВАТНИЙ ПАНЕЛЬ лікарів і знавців здоров'я ствердив, що голод прибрав в ЗСА характер епідемії і що 20 мільйонів людей в цій країні стоять перед загрозою страху і недуг із-за недогідливих економічних обставин. Панелісти ствердили, що тепер є щораз довші черги біля безплатних місць харчування, більше вмирає немовлят і більше випадків недоживлення серед дітей і старших віком людей.

УКРАЇНЦІ В КАНАДІ ВІДКИДАЮТЬ НАПАСТЛИВІ ЗАКИДИ

Торонто, Канада. — В четвер, 14-го лютого, тут в приміщенні готелю Йорк відбулась, заходами Провінційної Ради Комітету Українців Канади і Відділу в Торонто, пресова конференція з участю кореспондентів майже усіх засобів масової інформації, включно з етнічними, для вияснення і опрокинення справи закидів про „масову" співпрацю українців з гітлерівською Німеччиною у винищуванні цивільного, а головно жидівського населення, на окупованих українських землях під час Другої світової війни.

Немає сумніву, що українська спільнота, тим разом в Канаді, стала жертвою масового, правдоподібно спільного, пропаґандивного наступу. Вся акція почалася там 10-го лютого на тлі радіорепортажу з Ізраїля, у якому широко цитується Сімона Візенталя, відомого ловця воєнних злочинців, центр якого знаходиться у Відні, Австрія, який мав сказати, що в Канаді живе „218 колишніх українських старших СС-ів Гітлера (вибраної ґвардії), які керували таборами смерти в Східній Европі". Цю інформацію поширило по цілому світі пресове аґентство Ассошіейтед Пресс з Тель Авіву, Ізраїль, а канадська преса його підхопила і, залежно від газети, відповідно по своєму зінтерпретувала. Центр Візенталя вважає, що в Канаді тепер живе „приблизно 3,000 нацистів".

Така менш-більш, була передісторія антиукраїнської кампанії, яка вміжчасі розрослась до небувалих розмірів, бо її підхопили речники совєтської амбасади в Оттаві і совєтська пропаґандивна машина взагалі.

Про перебіг пресової конференції, яка на думку українських чинників була успішною, написали широко канадські газети, в тому числі широкопочитний щоденник „Ґловб енд Мейл", який пише, що КУК категорично відкинув закиди С. Візенталя і Сол Літтмана, репрезентанта Візенталя. Літтман, вмішавшись до цієї контроверсійної афери проти українців, мав раніше заявити, що українські „Ваффен СС, тобто українські дивізійники, були вживані разом з іншими нацистськими частинами для пацифікаційної роботи", — („Торонто Стар" з 11-го лютого 1985 року). Цікаво при тому відмітити, що ця широкозакроєна кампанія ведеться виключно в українському контексті і то в дуже небезпечній площині, що „українець — це нацист".

Торонтонський Відділ КУК, головою якого є тепер Ярослав Соколик, розпочав вияснювальну працю, початковою стадією якої була згадана пресова конференція. Д-р Орест Рудзік, адвокат і колишній голова Відділу КУК, був керівником цієї пресконференції з участю понад 50 представників преси, репрезентантів англомовних та іншомовних газет, радіо і телевізії.

Д-р О. Рудзік прочитав заяву, у якій гідно боронив добре ім'я канадців українського роду і вказав на небезпеки, які криються під подібними акціями. Вони, ці акції, ображають добре ім'я і тих численних українців, які загинули в гітлерівських тюрмах і концентраційних таборах смерти. Він при тому заявив, що ті, які з легкої руки кидають обвинувачення, повинні дати переконуючі арґументи і докази, або відкликали наклепи для добра обидвох спільнот — української і жидівської.

В обороні українців виступив також Александер Епстейн, відомий адвокат і жидівський активіст, який висловив здивування чому саме тільки українців вимінено в обвинуваченні і що Сол Літтман не є речником Жидівсько-канадського конґресу.

На пресконференції виступали також інші авторитетні особи, в тому числі д-р Ярослав Кальба який подбав про переклад українського становища на французьку мову.

Реакція преси була подивуґідна. Газети помістили широкі інформації про перебіг пресконференції, а канадська мережа Сі-Бі-Сі, передала перебіг як головну новинку. Тепер КУК застановляється над черговими можливими акціями в тій справі.

Л. Мотлі оптимістично оцінює події в Чіле

Сантіеґо, Чіле. — Пресове аґентство Ройтерса, покликаючись на вашінґтонські джерела, повідомило, що один з високопоставлених осіб в Адміністрації президента Роналда Реґена мав прихильно висловитись про теперішній режим в Чіле, кажучи, що людство в тому також американці, повинні бути вдячні Авґустові Піночетові, теперішньому президентові Чіле, що він зі своїми спільниками довів до упадку прокомуністичний режим президента Сальвадоре Альєнде в 1973 році і тим самим заощадив великих клопотів ЗСА і багатьом країнам Центральної Америки. Подібна ситуація існує, мовляв, сьогодні в Нікараґуа, а перед тим існувала в Ґренаді, не згадуючи Куби, з якою тодішні керівники не вміли дати собі ради і вона, Куба, повністю стала совєтським сателітом і експортером комуністичних революцій в Латинській Америці.

Асистент державного секретаря для міжамериканських справ Ленґгорн Мотлі недавно побував в Чіле і зустрічався та розмовляв не тільки з президентом А. Піночетом, але також з багатьма його співробітниками. На його думку, і цю думку він повторив на пресовій конференції, сьогоднішній уряд Чіле стоїть перед надзвичайно тяжкою економічною проблемою до розв'язання, яка в кожному разі не постала у висліді перевороту в 1973 році і перебрання влади у Чіле військовиками. Мотлі думає, що економічний бойкот, яким хочуть деякі країни карати уряд А. Піночета, не принесе нікому користи, бо не зважаючи на хиби і твердий режим теперішніх керівників, Чіле є стабільною державою на яку не мають жадних впливів ані Совєтський Союз, ані його ближчі чи дальші сателіти.

Американський політик розмовляв також під час свого чотириденного побуту в тій країні також з лідерами опозиційних партій, головно антикомуністами, які також не бажають собі комуністичного режиму і в комунізмі вбачають зло, яке прийде до Центральної Америки, якщо б комуністичні системи закріпились в Нікараґуа, Ель Сальвадорі та в інших країнах.

На думку Л. Мотлі перехід до демократичного керівництва країною є дуже трудний в обличчі заколотів, антидемократичних терористичних актів, демонстрацій, антиурядових виступів тощо.

„На Заході не усвідомлюють собі часто, як тяжко є в Південній Америці боротися з комуністичною розкладовою роботою", — заявив Мотлі і тому вони несправедливо часом карають Чіле. Він вважає, що державні справи в тій країні є в руках самих чілійців і було б каригідним, якщо б демократичні країни сприяли там розпаленні громадянської війни.

У Массачусетс помер амбасадор Г.К.Ладж

Беверлі, Масс. — В середу, 27-го лютого 1985 року, тут у своїй родинній місцевості помер на 82-му році життя св. п. Генрі Кабот Ладж, колишній амбасадор З'єднаних Стейтів Америки до Об'єднаних Націй, — і то у дуже напруженому часі холодної війни між Заходом і Совєтським Союзом і його сателітами, — а пізніше амбасадор ЗСА у Південном В'єтнамі.

Св. п. Г.К. Ладж

Високий, пристійний, тактовний і освічений, а при тому скромний, амбасадор К. Ладж був великим авторитетом у справах закордонної політики і здеклярованим противником всяких тоталітарних режимів, в тому числі також комуністичних. Він походив з аристократичної бостонської родини, яка дала на дипломатичну службу кілька осіб: шістьох сенаторів і двох членів Уряду ЗСА. Г. К. Лажд в 1932 році був обраний до стейтової леґіслятури, а чотири роки пізніше здобув сенаторське місце. У 1952 році він чимало причинився до висунення кандидатури ген. Двайта Айзенгавера на президента ЗСА від Республіканської партії, але втратив своє місце в Сенаті в користь молодого демократа, пізнішого президента ЗСА, Джана Ф. Кеннеді. В 1960 році республіканці найменували Ладжа на віцепрезидента спільно з Ричардом Ніксоном, але республіканці програли вибори в користь Дж. Кеннеді. В 1963 році президент Кеннеді найменував Ладжа на амбасадора до Південного В'єтнаму.

Треба відмітити, що покійний сенатор Г.К.Ладж був великим приятелем України і українців та інших поневолених Москвою народів

„Правда" закликає до заборони нуклеарних випробувань

Москва. — У вівторок, 26-го лютого, совєтська газета „Правда" надрукувала статтю п. н. „Невідкладне питання", в якій є заклик до заборони випробування всіх видів нуклеарної зброї, що створить, на думку газети, „необхідну атмосферу" для американсько-совєтських переговорів.

Цікавим є те, що з черговою „мирною ініціятивою" Совєтський Союз виступив на наступний день після того, як асистент секретаря Департаменту оборони ЗСА Ричард Перл звинувативу Москву в порушенні вже існуючих американсько-совєтських договорів з питань роззброєння. Перл вказав, зокрема, що з половини 1970-их років СССР розмістив ракети з більш як 8,000 нуклеарних головок, що суперечить уже підписаним договорам. Перл сказав також, що якщо буде прийнято рішення про заборону випробувань нуклеарної зброї силою до 150 кілотонн, то перевірити виконання подібного договору є неможливо.

Та ось у вівторок „Правда" називає „невідкладним питанням" заборону випробувань всіх видів нуклеарної зброї,хоч відомо, що за час, який минув з 1974 року, коли були заборонені випробування зброї силою понад 150 кілотонн, СССР провів у два рази більше випробувань, ніж ЗСА, зброї меншої сили.

Стаття „Невідкладне питання" надрукована два тижні перед переговорами у Женеві. У ній повторюються стандартні обвинувачення на адресу ЗСА, які нібито „збільшують свою силу і намагаються здобути військову перевагу над Совєтським Союзом".

В СВІТІ

ГРУПА АМЕРИКАНСЬКИХ римо-католицьких єпископів на чолі з архиєпископом Джаном О'Коннором, головою великої нюйоркської архидієцезії, зустрілася на розмові з „президентом" центральноамериканської держави Нікараґуа Даніелем Ортеґою. Темою розмови були переважно справи Католицької Церкви в тій країні, діяльність якої прокомуністичний уряд сандіністів переслідує і обмежує. Ортеґа, очевидно, запевнив делеґацію американських єпископів, що він і його уряд бажають якнайкращих відносин з ієрархією Римо-Католицької Церкви в Нікараґуа. Крім того він висловив надію на поліпшення відносин Нікараґуа із ЗСА і був би вдячний, якщо б американський єпископат допоміг йому ці відносини наладнати.

СУДОВА РОЗПРАВА проти воєнного злочинця Клявса Барбі, який тепер перебуває в одній із в'язниць у Франції, правдоподібно розпічнеться у другій половині цього року. Прокуратура обвинувачує Барбі у численних злочинах проти людства. Як відомо, він під час окупації Франції гітлерівськими військами був керівником Ґестапо в Ліоні і спричинився до масових мордів цивільного населення.

У ВІДПЛАТУ ЗА ЗАБОРОНУ причалення американських кораблів до новозеляндських портів, особливо тих, які випосажені нуклеарною зброєю, Пентаґон продовжує здержувати інформації про рухи совєтської воєнної фльоти і не повідомляє про пляновані маневри американських і австралійських військ. Прем'єр-міністер Нової Зеляндії Дейвид Ленґ заявив в Лос Анджелесі, що Адміністрація президента Роналда Реґена правдоподібно хоче своїм поступуванням причинитись до політичних змін в Новій Зеляндії під час виборів.

ТОМАС П. О'НІЛЛ, СПІКЕР Палати Репрезентантів, знову почав атакувати політику президента Роналда Реґена, не зважаючи на те, що американський нарід дав Р. Реґенові виразний мандат під час президентських виборів і тим самим одобрив зовнішню, оборонну і внутрішню політику його Адміністрації. Тим разом Т. О'Нілл висловив свою турботу політикою Адміністрації у відношенні до комуністичної Нікараґуа і критикував заяву Президента на пресовій конференції, що ЗСА повинні допомогти антикомуністичним повстанцям встановити демократичний лад у їхній країні, на що вони мають право. Р. Реґен і цим разом називав повстанців „борцями за визволення" і це також не спосабалося спікерові.

ПАПА І ҐРОМИКО ГОВОРИЛИ ПРО МИР І ПОЛЕГШУ ДЛЯ КАТОЛИКІВ В СССР

Ватикан. — Папа Іван Павло II і міністер закордонних справ СССР Андрей Ґромико говорили про загальний мир у світі, шукали формули для відпруження між країнами і про полегшу для Католицьких Церков в СССР, зокрема в Литві, Латвії, Естонії і Україні.

Пресове аґентство Ройтерса, інформуючи про розмови Папи з совєтськими представниками, згадує ці чотири республіки СССР, частина населення яких є католики, аж чотири рази кажучи, що не зважаючи на те, що центральний уряд в Москві дозволив на висвячення кількох єпископів зокрема в Балтицьких республіках, але він обмежив до мінімуму їхню діяльність і переслідує католиків на кожному кроці.

Співрозмовці вживали на зустрічі три мови: італійську, з огляду на приустність державного секретаря ватиканської держави кардинала Аґостіно Касаролі й ще одного достойника прізвища якого не називається, англійську і російську, якою Папа мабуть також володіє Святіший Отець, як інформують кореспонденти, дуже настирливо і серйозно обороняв Католицькі Церкви в СССР і, не зважаючи на те, що між Ватиканом і СССР немає дипломатичних зв'язків, Папа настоював щоб кремлівські лідери передумали його пропозиції і дозволили католикам практикувати їхню віру без страху на переслідування чи навіть кримінальне покарання. Ватикан вважає, що переслідування католиків в Литві і в Україні є дуже гостре і це питання було зокрема довше обговорюване між Папою і А. Ґромиком.

На питання кореспондентів, як ви оцінюєте свого співрозмовця, тобто Папу Римського, А. Ґромико відповів, що розмова з Папою була дуже корисна і потрібна. Папа і совєтська делеґація, яка складалася з трьох осіб, обмінялися подарунками, стали до спільної фотознімки і приязно попрощались, не зважаючи на все ще існуючі пропаґандивні атаки совєтських засобів масової інформації на політику Ватикану і Папу особисто, за його нібито „підривну активність" в його батьківщині Польщі.

Журнал „Амеріка", орган ордену єзуїтів американської провінції, написав, що совєтські речники бояться активности католиків у республіках і пов'язують цю діяльність з „буржуазним націоналізмом."

В АМЕРИЦІ

ЯК ВИДНО З ДАНИХ, опублікованих Департаментом праці у вівторок, 26-го лютого, ріст цін у січні становив 0,2 відсотка, що було дещо нижче, ніж у грудні, і стільки ж, як у листопаді. Найбільше в січні зросли ціни на овочі. Це пояснюється холодною зимою і особливо приморозками, а відтак пожежами у Фльориді. Якщо в наступні місяці інфляція залишиться на січневому рівні, то зростання цін у 1985 році буде становити 2,3 відсотка. В 1984 році ціни зросли на 4 відсотки.

ПРОВІДНИК СОВЄТСЬКОЇ місії в ОН Олеґ Трояновскі обвинувачує американців, що не дали дружині совєтського дипломата в Ню Йорку можливості негайного контакту із членами місії, після того, як її затримали у великій крамниці в Ню Йорку, Александер'с, за те, що вона пошахрувала ціну на чоботи. Письмовий протокол з крамниці доказує, однак, що агенти безпеки приловили її на гарячому вчинку.

ФЕДЕРАЛЬНЕ БЮРО безпеки ствердило тепер, що т. зв. триколесні машини, якими залюбки їздять по нерівних теренах, є дуже небезпечні і кожного року зростає число поранених і забитих у їзді такими мотоциклями. Тому, що ними їздять не по автострадах, а по полях та інших теренах, ці мотоциклі не підпадають під ніякі закони для водіїв і тому їх можуть вживати також діти, що вони і залюбки роблять. В ЗСА лише стейт Міннесота впровадив закон, що вимагає курсу їзди машиною для усіх нижче 12 років життя. Бюро безпеки ствердило що понад 30 відсотків випадків з такими машинами мали діти у віці між 5 і 14 роками життя.

ПОЛІТИКИ У СТЕЙТІ Луїзіяна є сильно порушені заявою демократичного сенатора Рассела Лонґа, що він не хоче вже більше кандидувати та відступає з політичного життя. Уважають, що з відходом Лонґа кінчається одна політична доба в стейті Люїзіяна і спекулюють хто буде кандидатом на місце так впливового політика, яким був Лонґ.

У РІЧНОМУ ПРОГОЛОШЕННІ найкращих співаків популярної музики т. зв. „Нагороди Ґреммі", що відбулося у вівторок, 26-го лютого, в Лос Анджелесі, найбільше признання здобула немолода вже популярна співачка Тіна Тирнер, яка почала свою кар'єру ще в 1960-их роках. Нагороду за найкращу збірку пісень дістав також вже старший віком Ляйонел Річі, а співак Прінс і його оркестра „Революція" одержали нагороду за найкраще виконання пісні „Пурпуровий дощ" на платівці.

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН розпочав тепер сильну кампанію за підтримкою своєї політики щодо побудови нових ракет типу МХ. У вівторок, 26-го лютого ц.р., він промовляв в цій справі перед членами сенатської комісії, при чому також виступали секретар оборони Каспар Вайнберґер і державний секретар Джордж Шулц. В половині березня над цією справою буде дискусія і пробне голосування в Палаті Репрезентантів.

ВЕРХОВНИЙ СУД ВИРІШИВ великою більшістю голосів, що обвинувачений, який хоче боронитися тим, що він не був у нормальному психічному стані, коли виконував свій вчинок, має право до безплатної психічної допомоги.

НАРАДА ГУБЕРНАТОРІВ усіх стейтів ЗСА постановила більшістю голосів просити Уряд, щоб сповільнив видатки на озброєння і соціяльні забезпечення. Більшість губернаторів, які є демократами, були готові публічно заатакувати бюджет, який представив Президент, але повздержалися від того.

ГОЛОВА КОМІСІЇ контролі вартісних паперів Джан Феддерс зрезиґнував зі свого становища під тиском публічної опінії і правдоподібно також Білого Дому. Як відомо, преса писала одверто про його розводову справу, в якій виявилося, що він в часі свого 18-літнього подружжя мав численні непорозуміння зі своєю дружиною та в сімох випадках її побив. Дж. Феддерс закидає американській пресі, що надто багато та точно писала про його приватні справи.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members: $7.50 — 6 months, $15.00 — 1 year. Change of address - $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, допучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $7.50 на 6-місяців, $15.00 — на рік. За кожну зміну адреси — $1.00.

Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Приїзд Щербицького і ОН

Так звана Українська Соціялістична Радянська Республіка є „так званою", бо це своєрідний курйоз, що більшість тамошніх мешканців не знають, хто є їхнім „прем'єром" чи якимсь „міністром". Але ім'я-прізвище Володимира Щербицького ще сяк-так відоме, хоч би з тієї головної події, що він переводив, як перший секретар компартії України, з'їзд цієї „української" партії — російською мовою. Цим він документно засвідчив, що став „радянською людиною". Тарас Шевченко назвав правильно таку породу українських людей „гряззю Москви" поруч із існуючим за його часів (і тепер такі трапляються) „варшавським сміттям".

Появилася вістка, що з доручення своїх кремлівських наказодавців Володимир Щербицький приїздить до ЗСА. Воно збігається, між іншим, з акцією деяких американських консерватистів в Конґресі, щоби виключити з Об'єднаних Націй УССР і БССР, щоб Совєтський Союз розпоряджав там одним, а не трьома голосами. Одначе делеґація УССР в Об'єднаних Націях не репрезентує України. Але коли в Об'єднаних Націях існують такі „держави", як Ліхтенштайн з 26,000 мешканців, Люксембурґ з несповна 400,000 мешканців чи острови Фіджі з кругло таким самим населенням, то має право належати туди кругло 40-мільйоновий український нарід. Це окрема тема, до якої треба буде ще вернутися але тут варто згадати про неї саме у зв'язку з приїздом Щербицького. Бо такі, як Щербицький саме й здискредитували вартість присутности Української Соціялістичної „Радянської" Республіки в Об'єднаних Націях.

Щасливо, існує вже у світі надто багато людей, які не утотожнюють українського народу із породою Щербицьких і які свідомі історії, як Україна опинилася у рамках СССР, як її окрема „республіка". Збережено назву окремої „держави", бо занадто глибоко запустила вже коріння традиція української державности. І ніяким московським прислужникам, які допомагають русифікувати Україну, не вдасться вирвати ту традицію і не вдасться їм своєю невольничою співпрацею врятувати імперію від її загину. Ім'я Щербицьких перейде до історії поруч з іменем Іскри і Кочубея та всіх інших Родзянків, які помагали будувати царську імперію. Вона провалилась і провалиться сучасна — большевицька. І це йому слід пригадати в понеділок, 4-го березня, у Вашінґтоні.

Володимир Душник

ПРИЦІЛ РЕҐЕНА НА НІКАРАҐУА

Минулого четверга, цебто 21-го лютого ц.р., на своїй першій пресовій конференції по перевиборі, президент Реґен присвятив значну частину свого виступу Центральній Америці, а особливо справі Нікараґуа.

Він та державний секретар Джордж Шулц, під час різних виступів гостро критикував Нікараґуа та її просовєтський уряд. Деякі члени Конгресу здогадуються, що ці виступи можуть бути вступом перед зірванням дипломатичних відносин з Нікараґуа.

Кілька днів пізніше, президент Реґен порівняв нікараґуанських повстанців до „борців за свободу" інших народів. Державний секретар Шулц, виступаючи перед Комісією для закордонних справ в Палаті Репрезентантів, твердив, що „Нікараґуа вже є за Залізною заслоною і що це є нашим моральним обов'язком допомагати тим, що борються за свободу своєї країни".

Запитаний на пресовій конференції чи Вашінгтон змагає до усунення теперішнього сандіністичного уряду в Нікараґуа, президент Реґен відповів:

„Так, усунути (уряд) в сенсі його теперішньої структури, в якій цей уряд є комуністичною, тоталітарною державою, уряд, що його не вибрав народ..."

Пишучи в „Ню Йорк Таймсі" Гедрік Смит, шеф бюра цього щоденника у Вашінгтоні, твердить, що хоча в Нікараґуа є однопартійна система, панує сувора цензура, арештування опозиції, переслідування католицької Церкви, та великий набір молодих хлопців до військової служби, одначе там до певної міри існує приватна ініціятива та критика опозиції, отже, на ділі, сандіністичний режим далеко не є віддзеркаленням совєтського режиму.

Цей журналіст також нагадує, що 4-го листопада минулого року відбулися вибори в Нікараґуа, в яких опозиційні лідери не брали участи. Не зважаючи на це, кілька менших партій успіли вибрати своїх послів до Національної асамблеї.

Як відомо, американська допомога антикомуністичним повстанцям проходила засекречено, і тому республіканські сенатори й конґресмени стараються знайти нові можливості, щоб ця допомога проходила леґально і мала всебічну піддержку Конґресу.

Недавно президент Нікараґуа Даніель Ортеґа публічно заявив, що Адміністрація Реґена плянує визнати новий „нікараґуанський екзильний уряд".

Ще інші спеціялісти між членами Конґресу твердять, що коли б теперішній уряд Нікараґуа повиганяв із цієї країни совєтських та кубинських „дорадників", то можливо це вплинуло б на дальший розвиток американської політики відносно Нікараґуа та Центральної Америки взагалі.

Навіть без прямої інвазії американськими збройними силами, Вашінґтон може вжити економічне ембарґо та ізолювати Нікараґуа від Куби та СССР. У Вашінґтоні перебувають члени опозиції, які стараються — за піддержкою Америки — вплинути на уряд Нікараґуа і включити членів опозиції до уряду щоб тим робом злагіднити існуюче напруження між Америкою і Нікараґуа.

Чи ці комбінації доведуть до позитивного кінця залежить від цього — наскільки сандіністичний уряд розуміє і оцінює своє загрозливе положення, що може довести до збройного конфлікту з Америкою.

Олександер Татомир

ЗАГРОЗА ХЕМІЧНО—БІОЛОГІЧНОЇ ВІЙНИ

Загал американського громадянства переконаний, що найкрізніший засіб знищення становить нуклеарна зброя. Досі вона одинока була спроможна вбити мільйони людей та спустошити величезні простори. Ніхто з пересічних громадян не підозрівав, що совєти вже від довшого часу секретно підготовляють не менше нищівну зброю, яка при масовому вжитку може угробити вільний світ.

У Вашінґтоні починають поважно турбуватися совєтськими приготуваннями до хемічно-біологічної війни. Про цю небувалу загрозу появилися алярмуючі статті компетентних американських науковців.

На весні 1984 року у „Вол Стріт Джорнел" Вілліям Куцевич помістив ославлену серію інформативних статтей про швидку підготову совєтів до мікробної війни. Автор покликався на клясифікований тепер Державним департаментом рапорт, який стверджує, що совєтський уряд під цим оглядом нарушив договір та остерігає, що вони послуговуються генетичною інженерією і є познаки, що за її допомогою вони найшли унікальні засоби, які можуть мати фатальні наслідки для Заходу. Рапорт остерігає теж, що Захід як і досі може ігнорувати цю небезпеку аж до хвилини, коли мікробна зброя буде вжита. Причиною клясифікації цього є намагання, з огляду на переговори в справі розброєння, промовчувати совєтські звірства і ламання умов.

В. Куцевич у вісьмох статтях повідомляв про існування мікробної зброї та інституту генетичної інженерії в Новосибірську, що її веде віцепрезидент совєтської Академії Наук проф. Юрій Овчінніков, що користуючись програмою наукового й культурного обміну відвідав західні країни на зібрав висліди льокальних дослідів токсин і генетичної інженерії. В Австралії є багато їдовитих вужів і совєти виявили велике зацікавлення тамошньою науковою працею над їхніми токсинами.

Автор підкреслив, що студії про антидоти й генетичне діяння токсин, воєнно зорієнтовані совєти можуть використати для застосування характеристик природних токсин до усовершеної мікробної зброї.

Осінню 1984 року Йосиф Даґлес і Ришард Лукенс у журналі „Стратегічний огляд" інформували про поважне заавансування совєтів в ділянці хемії та біології для воєнних цілей і про загрозу для людства від цієї жахливої зброї. Вони закликали, щоб присвятити цій справі дуже пильну увагу. Водночас ствердили, що розвиток цієї ділянки має відношення не тільки до формального воєнного конфлікту, але також до засекречених дій терроризму і шпигунства. Тероризм при вжитті мікробної зброї стає безпосередньо найбільшою загрозою для ЗСА. Вони писали: „Це, мабуть, тільки питання короткого часу, коли тероризм послуговуватиметься хемічно-біологічною зброєю. Можливо, що вжиток цього вбивчого засобу є вже в ході". На це вказує захоплення в терористичному сховку в Німеччині 400 кілограмів фосфорових хемікалій, підручників хемічно-біологічної війни й мікробно-мілітарного вишколу Палестинської Визвольної Організації (ПЛО у Південному Ємені та Кубі. Автори цитують теж уривок зі Совєтської Мілітарної Енциклопедії: „Невротропічні токсини є найбільше токсичними речовинами з усіх досі відомих. Їхній шкідливий вплив основується на спроможності паралізувати рецептори мембран, які є відповідальні за пересилання нервових імпульсів. У воєнних уновинах їх можна вжити як еросоль, або в твердому, чи плинному стані, в мішаних елементах та амуніції. Вони надаються теж до саботажних акцій".

Даґлес і Лукенс пояснили, що нова технологія охоплює хемію охоронної системи, нервотрансмітери, мембрани біологічних клітин, черґування протеїн, як також більше спопуляризовану технологію генетичної інженерії. Наукова література Заходу поміщує багато осягів у ділянках розуміння і поборювання недуг. Ця технологія допомагає теж послабити оборонну систему організму на атаку хемічно-біологічної зброї. Застосування цього способу для мілітарних цілей є прямо необмежене. Автори стверджують, що Совєтський Союз має токсини значно потужніші від хемікалій, які продуковано 40 років тому для нищення комах. А ці хемікалії набагато перевищали нищівною силою фосґени й муштардні гази, що у Першій світовій війні вбили сотні тисяч людей.

Совєтський Союз думає вжити хемічну та мікробну зброю, щоб зробити нездатним до оборони ворога. Вони мають деталічні пляни, як за допомогою хемічних і біологічних факторів у навечер'я війни спаралізувати уряд і адміністрацію ворожих країн. Совєтські військові маневри включають паралізуючі засоби проти цілих міст, щоб зайняти їх без жадного спротиву. Вони вишколюють відділи окремого призначення для вжитку різнорідної зброї, включно з хемічно-біологічною для саботажних нищівних ударів поза фронтом. Коло 50,000 совєтських окремих військ є готовими боротися в тисячах груп, складених з трьох до шести осіб, кожна зі завданям: вбивати політичних і військових провідників, нищити нуклеарну зброю, невтралізувати командні центри руйнувати комунікаційну систему і зривати електричні лінії.

Даґлес і Лукенс наголошують, що хемічно-біологічна зброя — це дуже засекречений рід зброї і тому є ідеальним засобом до вжитку перед початком війни для прямої атаки на великі з'єднання війська. Для мілітарних сил НАТО, які базуються на політичній командній структурі та на піддержці населення, такі атаки совєтських спецгруп будуть неменше серйозною загрозою, як офензива реґулярними силами в часі воєнних операцій. Елемент несподіванки в таких випадках побільшує проблему охорони перед небезпекою.

Едвард Лютак з Джорджтавнського центру у майстерному огляді стратегічного балянсу між СССР і Совєтським Союзом в журналі п.н. „Коментарі" підкреслив, що росіяни прив'язують велике значення до спеціяльних операцій у вітальних осередках Заходу. Вони найправдоподібніше будуть старатися оминути голокост нуклеарної атаки, а навіть і поширення тактики

(Закінчення на стор. 4)

З МОГО ВІКНА

Іванна Савицька

Коби швидше весна...

В лютому — виглядаю весни. За пророцтвом пухнатого звірика — ще шість тижнів до тієї пори, коли „золотий м'яч" розщедриться гострими списами, позрізує ними всі ледяні бурульки, розтопить сніг, висуне із землі перші несміли квіти, і розкине по гілочках манюсінькі гузички-листочки.

Ще шість тижнів...

Кожного ранку прилипаю лицем до фіранки й шукаю „золотого м'яча", а він, отой м'яч ховається за сіру заслону хмар, і лиш деколи осліпює очі. Тоді наші сосни (карпатські стрункі красуні) підносять свої рамена оповиті білою габою, простягаються гейби, спросоння і шумлять животворному сонцю славень подяки.

Зимова днина в місяці лютому — наче ота парасолька розкривається все більше й більше, все ширше й ширше, міняє свої кольори із сірих на рожево-блакитні, голубі, аж поки справжня весна не розсиплеться щедрістю золота.

Кожного ранку в місяці лютому прилипаю лицем до фіранки, і чекаю весни. Білки-пустунки, граючись у піжмурки на соснах струшують сніг, і він, мов метелик на тонюсіньких крилечках сідає м'яко на патіо.

Прекрасне тло для модерних мистецьких картин. Відтиски білчиних лапок на отому пухкому сніжкові, фантазійні їхні кривульки, — гідні кисти мистця.

А синя птаха, чи не справжня красуня? Розмальована сафіровими тонами, наче райдужна пава злітає із сосни на патіо. Вона хапає аж два горіхи нараз і щезає у чатинній гущі.

Іноді, припавши до шиби, саджу в уяві перші весняні квіти.

Тут де найбільший сніг, проб'ються рясні фіялки. Під гаражем — жовті та білі нарцизи з цікавими, зірчастими очками. Почесну варту уздовж стежини триматимуть пишні тюльпани, а зелена трава збудиться швидко, позбувшись сніґового завою.

Коб тільки „золотий м'яч" посипав теплими списами. Коби швидше весна...

О. Захарів

Стережімось ошуканства!

Американська вільна економіка із її можливостями приватної ініціятиви та швидкого збагачення стає сприятливим полем для зловживань безскрупульних та нечесних осіб, які не зупиняються перед будь-якими методами облудювання та надуживань довір'ям людей.

Місцева преса та телевізія постійно повідомляють про різноманітні схеми обману довірливих людей, які стають жертвами кримінальних маніпуляцій та пасток. Найбільший відсоток покривджених становлять літні особи та їхні важко складені заощадження.

Особливо поширеними в останній період стали пропозиції високих зисків та грошових відсотків на „інвестиції" у нафтові, золоті та фінансові фірми, що нерідко для відповідного враження знаходяться у люксусових та бизнесових комплексах протягом короткотривалих „операцій". Сторінки часописів і журналів розповідають про величезні втрати та ошуканства невинних і непідозріваючих людей, що далися намовитись „сейлсменам" та потрапили на гачок неіснуючих „ґарантій".

Половина біди, коли втрату дізнає людина, яка може собі на це дозволити на це проте часто „інвестуються" гроші позичені та останні ощадження. Не оминають маніпулянти й українські громади, де часто використовують необізнаних із справжним станом та цілями місцевих українців, як „представників" та аґентів, що, користуючись довір'ям серед власного суспільства стають знаряддям злочинних намірів кримінатістів.

Важко знайти українську громаду де б жертвами цих „артистів" не був українець чи українка. Зумівши шляхом самовідмови та ощаджень скласти якусь суму грошей „на чорний день", ми не рідко підлаємося спокусам „високих зисків", виявляючи подивугідну необережність та довір'я „на слово", без зусить належного розслідування — хто і що стоїть за „доброчинцем", що пропонує вищий відсоток, ніж у банку чи кредитівці.

У кожному місті існують українські та чужинецькі правники, які за відносно невисоку нагороду можуть прослідити й порадити у справах незнайомих капіталовкладів. В громадах існують досвідчені та обізнані особи, опінією яких та порадами годиться поцікавитись. Будьмо обережними із власними ощадженнями і не спокушаймося надто високими і нереальними обіцянками „високих зисків".

Остерігає українська приповідка: „Не знавши броду — не лізь у воду!".

Олександер Домбровський

85-ЛІТТЯ ОЛЕКСАНДРА ПЕТРОВИЧА ОГЛОБЛИНА

У 1984 році один з найвидатніших істориків України нашої доби, проф. д-р Олександер Оглобин відзначував своє 85-ліття. Достойний ювілят народився 24-го листопада старого стилю 1899 року в Києві — син нащадка козацького роду й матері зі старого шляхетсько-старшинського роду Лешкевичів, які походили з Новгородсіверського повіту на Чернігівщині. Після закінчення гімназії з відзначенням у Києві Ол. Оглоблин вступив на історично-філологічний факультет Київського університиту св. Володимира, де слухав виклади й відбував семінари в таких визначних професорів, як Довнар-Запольський, Кулаковський, Пархоменко й інші.

Закінчивши університетські студії, Ол. Оглоблин почав свою діяльність від навчання в середньому шкільництві в Києві як учитель історії, а згодом добився своїми здібностями успіхів на становищах у вищому шкільництві, завершених професурою в університеті. Під кінець 1920 року його назначено професором Київського Археологічного Інституту при катедрі історії економічного побуту України, а 1921 року він одержав катедру історії України при Київському Вищому Інституті Народної Освіти ім. Драгоманова. Крім того від року 1927 до 1930 був керівником катедри історії українського господарства при Інституті Народного Господарства в Києві. Він 1926 року наш ювілят прицює старшим науковим співробітником в Українській Академії Наук, а відтак стає керівником Комісії соціяльно-економічної історії України ВУАН. Одною з основних ділянок науково-дослідної діяльности проф. Оглоблина є це архівна праця. Вислідом його дослідів в архівах Києва, Харкова, Ченігова, Ленінграду, Москви й інших більших міст були опрацьовані монографії з економічної та політичної історії України XVII-XIX століть.

Окреме місце в студійній праці нашого історика займає широка проблематика української історіографії, якій присвячує він особливу увагу. То були роки творчої наснаги й видатної праці на полі української історичної науки в першій декаді українського культурного ренесансу після довгого часу чорносотенної валуївщини Росії Романових. Ця перша декада проходила в умовах релятивної свободи української наукової думки й підйому в дослідах над українським минулим. Але незабаром вийшло „шило з мішка". Червона Москва показалася не ліпшою від білої у відношенні до українства. Трагічні 1930 роки для організованої української, зокрема історичної науки й її представників відбилися негативно й на житті та науковій діяльності Олександра Петровича. Його визнано „класовим ворогом", що, мовляв, просував у своїх публікаціях та викладах ідеї українського буржуазного націоналізму. За те звільнено його зі становищ в університеті й у Всеукраїнському Центральному Архіві Стародавніх Актів, залишаючи таким чином нашого історика без засобів до життя. Це були жахливі роки переслідувань, а навіть фізичної ліквідації представників української науки, зокрема історичної, та повного розгрому Української Академії Наук, яку згодом перемінено на Академію Наук та званої УССР. Щойно під кінець 1935 року прийнято проф. Оглоблина на працю старшого наукового співробітника Інституту історії матеріяльної культури Академії Наук УССР, а від 1938 року Ол. Оглоблин повернувся як професор у Київський університет та в тому самому часі одержав катедру історії України при Одеському університеті. В початках 1941 року він отримав у Москві вчене знання доктора історичних наук.

З настанням німецько-совєтського конфлікту та пов'язаними з тими воєнними подіями Олександер Петрович переїздить до Львова, де в умовах німецької окупації продовжує свою наукову діяльність пре неофіційному існуванні НТШ у тодішніх невідрадних обставинах. Якраз я мав нагоду бути між іншим на його доповіді про авторство „Історії Русів" у першій половині 1943 року в приміщенні будинку НТШ. Це було неофіційне, радше довірочне зібрання близьких до НТШ людей, головно істориків, предсідником якого був наш історик Іван Крип'якевич. Після засідання кількох з нас залишилося ще для дискусії, а в тому й ширшої розмови, щоби довідатися від проф. Оглоблина про наше наукове життя під час совєтської, а відтак німецької окупації. При тому ми говорили про можливості на майбутнє, не сподіючися такого трагічного обороту подій для української справи. Пам'ятаю добре між іншим і те, що Ів. Крип'якевич був досить стриманий у словах і слухав більше, як говорив. Важко було тоді зорієнтуватися, чи це було випливом його вдачі, чи ознакою недостачі оптимізму в обличчі назріваючих подій на Східньому фронті. Ол. Оглоблин перенісся згодом до Праги, де став професором УВУ. В 1951 році наш Ювілят залишив Европу, щоби на новому місці поселення, у ЗСА, продовжувати свою науково-академічну діяльність, між іншим як голова Історичної Секції УВАН.

Крім того він зайняв провідні становища в Українському Технічному Інституті, Науковій Раді Східньо-Европейського Дослідного Інституту ім. Липинського та Українського Генеалогічного й Геральдичного Товариства, а з 1965 року очолив Українське Історичне Товариство. В роках 1968-1970 був він гостинним професором історії України при Гарвардському університеті, а в роках 1970-73 був науковим консультантом для докторантів з історії України. В 1970 році його обрано президентом УВАН-у у ЗСА й згодом переобрано його на другу каденцію в 1974 році. В 1965 році наш ювілят одержав почесний докторат права від УВУ, а в 1974 році став почесним членом НТШ в Европі.

У нашій короткій, часописній статті з важливішими біографічно-академічними даними про ювілята ми подали енциклопедичним стилем лише скромний скелет його педагогічно-професорської та науково-організаційної діяльности, не згадуючи за браком місця його інших провідних становищ і діяльности в різних наукових установах, комісіях і т.д. До речі буде згадати при цьому, що проф. Оглоблин є членом редакційної колеґії Енциклопедії Українознавства й редактором її історичного відділу, де містяться його численні статті й замітки (гасла). Картина друкованих праць ювілята надзвичайно багато квантитативно й квалітативно та різнорідна. Проф. Л. Винар у своїй публікації „Бібліографія праць проф. д-ра Олександра Оглоблина (1920-1975",) поміщеній в „Науковому Збірнику" ч. III УВАН (Ню Йорк, 1977), що виданий на пошану нашого історика, нараховує 635 бібліографічних позицій з наукової спадщини ювілята за роки 1920-1975. Це є крім праць, що залишилися в рукописі.

За тих десять років приблизно (від 1975 р. дотепер) наш ювілят ще не одне написав, що збільшує його цінну наукову спадщину. Основою наукової творчости проф. Оглоблина стали історіографічні праці, а далі публікації з ділянки економічної й політичної історії України, проблеми з історії української Церкви, історії культури та допоміжних історичних дисциплін (генеалогія, історична географія). Як голова Секції Античної Історії з особливим узглядненням ранньої історії (протоісторії) Руси-України при Українській Вільній Академії Наук у ЗСА, згадую з приємністю мою співпрацю зі ювілятом взагалі, а зокрема під час його президентури в Академії. Професор Оглоблин усе доцінював досліди над ранньою історією України та над пра — й ранньоісторичним процесом руcько-української етногенези.

Окрему сторінку творить наша співпраця з Ювілятом на терені Українського Історичного Товариства, де він був довгий час головою. Доцінюючи вагу існування й діяльности УІТ на еміграції в умовах фальшування й нівечення української історичної правди представниками підсовєтської історіографії в поневоленій Україні та з другої сторони як антидот до тих змагань за ту ж нашу історичну правду на нових місцях поселень, ювілят став одним з членів-основників УІТ, очолив його й як голова стояв у аванґарді діяльности членства та служив своїм науково-дослідним і науково-організаційним досвідом. Під теперішню пору проф. Ол. Оглоблин є почесним членом і заразом почесним головою Українського Історичного Товариства та заслуженим членом — сеньйором Редакційної колеґії офіціозу УІТ — „Українського Історика", на сторінках якого находяться його цінні праці. Після передання головства УІТ в руки проф. Л. Винара наш сеньйор історичної науки далі цікавиться діяльністю УІТ, служить порадами, досвідом і чим лише може, здаючи собі справу з великих завдань, що стоять перед членством УІТ у сучасних умовах змагань народу за вдержання його історично-культурно-національної й державницької ідентичности, загроженої вітально зі сторони совєто-московської варварії.

Пов'язуючи свою наукову діяльність з Українським Історичним Товариством, проф. Ол. Оглоблин став тим самим духово-символічним помостом між світом української історичної науки на центрально-українських землях при Українській Академії Наук в Золотоверхому до часу її розгромлення червоною Москвою та з другої сторони з українськими істориками, зорганізованими в рядах членства Українського Історичного Товариства та співробітників на сторінках „Українського Історика". Те символічне пов'язання помостом ідейних змагань і жертвенности скріплює духово наукову традицію УІТ якраз у двадцятьліття його існування й діяльности.

З нагоди 85-ліття трудящого життя й жертвенної праці на благо української історичної науки й її остаточної перемоги — висловлюємо свої сподівання, що наш ювілят проживе ще многі літа, здобуваючи дальші успіхи на тернистому шляху життя на чужині.

ПОШТОВА ДОСТАВА „СВОБОДИ"

Від половини грудня 1984 року редакція та адміністрація „Свободи" має щораз більше доказів та листів від читачів, що доставa поштою дуже запізнюється, а то і поодинокі числа щоденника „Свободи" пропадають.

Хочемо з притиском ствердити, що спосіб видавання щоденника в нічому не змінився і так як в минулому кожне число друкується в ранніх годинах так, що після полудня є вже на станках і в книгарнях в Ню Йорку. Рівночасно для усіх передплатників доставляють наклад на пошту в Джерзі Ситі, яка міститься в найближчому сусідстві редакції та адміністрації при Монтґомері вул.

З уваги на те, що запізнення поштової доставки „Свободи" є спричинене тільки поштовим урядом, головний предсідник Українського Народного Союзу д-р Іван Флис виготовив окреме письмо в цій справі, текст якого подаємо внизу.

Закликаємо наших передплатників витяти його і з відповідним супровідним письмом про погану доставу „Свободи" вислати до свого поштового уряду.

Чим більше таких листів дістануть місцеві поштові уряди, тим більша надія, що достава нашого щоденника буде краща.

TO WHOM IT MAY CONCERN:

March 1985

This is to certify that "Svoboda" Ukrainian Daily is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association and is delivered to the Main Post Office, Jersey City, N. J. 07302 on a daily basis prior to 4 p.m.

In the event that this newspaper is being irregularly delivered to you, kindly inform your local post office of your dissatisfaction and that you will seek to remedy the situation.

John O. Flis
Supreme President

Вісім пластунок дебютували в Нюарку

Дебютантки і їхні ескорти (зліва): Гануся Легедза та Іван Пришляк, Галина Василик та Андрій Оберишин, Андрея Тершаковець та Адріян Дмитренко, Маріянна Гаврилюк та Володимир Масний, Александра Тершаковець та Стефан Хандога, Рената Пясецька та Александер Гладкий, Ліліяна Котис та Олександер Ґной, Христя Брикович та Андрій Ціховляс.

Не всі прожиті хвилини лишаються закріпленими в пам'яті барвистими картинами приємних вражінь. Деколи обставини сприяють в незвичайний спосіб та створюють моменти незабутніх переживань.

Таким моментом була подія у великій пластовій родині нюаркської Пластової Станиці в суботу, 26-го січня ц.р. Подія вже з черги 27-ма Карнавалові вечерниці і презентація пластунок-дебютанток, зорганізована гуртком Пластприяту.

До балевої залі готелю Парсіппані-Гілтон прибуло 600 гостей, щоб разом звеличати введення вісьмох пластових юначок в дорослу українську громаду. Родинну атмосферу надала Зірка Боднар, голова гуртка Пластприяту, своїм вступним словом, вітаючи всіх присутніх, та згадкою про св.п. Августину Хому, яка започаткувала традицію дебютів Пластової Станиці 27 років тому.

Дебютанток представив станичний пл. сен. д-р Юрій Тритяк, а ескортів представила З. Боднар. Пластунки-дебютантки були одягнені в білі, довгі сукні і несли букети червоних рож. Ескорти впровадили дівчат на залю, де станичний коротко представив успіхи кожної дебютантки зокрема. Цього року дебютували: Христя Брикович (Андрій Ціховляс), Галина Василик (Андрій Оберишин), Маріянна Гаврилюк (Володимир Масний), Ліліяна Котис (Олександер Ґной), Гануся Легедза (Іван Пришляк), Рената Пясецька (Александер Гладкий), Александра Тершаковець (Стефан Хандога), Андрея Тершаковець (Адріян Дмитренко).

Відтак перший вальс відтанцювали дебютантки із своїми ескортами під оплески учасників, а відтак дівчата попросили своїх батьків до танцю. З. Боднар привітала дебютанток, бажаючи їм сповнення мрій словами Уляни Кравченко: „Щоб Ви зацвіли, весь луг вкрасили, Щоб Ви були як сонце ясне, Як зірки красні, Щоб Ви згорнули весь світ до себе".

Пл. розв. Александра Тершаковець, в імені дебютанток, подякувала Управі Пластприяту, батькам, а зокрема своїй пластовій подрузі, пл. сен. Олі Ретці-Стасюк та її мужові пл.сен. Юрієві за їхню поміч та підтримку, пов'язану з дебютом. Відтак о. протоігумен Михайло Бздель відмовив молитву перед вечерею. До танків приграваля оркестра „Темпо" під керівництвом Іринея Коваля.

Слід ствердити, що такі вечерниці вдаються так успішно завдяки повній співпраці Пластприяту, батьків дебютанток-пластунок, пластових виховників та нашої громади. З. Боднар присвятила чимало часу і старань, знайшовши нове елегантне приміщення для забави, та дбайливо опрацювала подробиці програми цьогорічних вечерниць.

Члени комітету цьогорічних вечерниць повідомили, що наступні традиційні карнавалові вечерниці відбудуться у суботу, 25-го січня 1986 року, у новоперебудованій залі Бирчвуд Менор у Виппані, Н. Дж.

Якщо юначки з інших Пластових Станиць бажали б дебютувати на тих вечерницях, то комітет прохає звернутися в тій справі до З. Боднар, телефонуючи на число (201) 763-3105.

Х.Б.

Роковини 22-го Січня в Ст. Пітерсбурзі

Мейор Фріман передає проклямацію українській делеґації на руки о. Я. Федика. Біля мейора зліва — І. Когут.

Дня 22-го січня Українсько-Американське Товариство в Ст. Пітерсбурзі зорганізувало поїздку двома автобусами до столиці Фльориди Талагассі, щоб в Капітолі відсвяткувати 67-му річницю проголошення самостійности України. Коротку програму започаткував молитвою о. митрат Теодор Форостей з Норт Порту, а Марія Лисогір відспівала американський гимн. Секретар стейту Джордж Фаєрстон відчитав проклямацію. Хор „Україна" під управою проф. Тритяка і група молодих танцюристів під керівництвом Орисі Джансон гарно зарепрезентували нашу громаду. Молитвою о. Ярослава Федика та національним гимном закінчено свято.

У середу, 23-го січня, делеґація відвідала мейора Фріман, яка відчитала проклямацію. З цієї нагоди дістала дарунок від нашої громади — вишивану блюзку, в якій кілька днів пізніше виступила перед місцевою громадою.

У неділю, 27-го січня, громада відсвяткувала роковини проголошення самостійности України у 1918 році, як одно з кращих свят. В програмі свята виступила мейор міста Фріман з накресленням цієї історичної дати, як також представники литовців, лотишів та естонців.

Американський гимн відспівала Х. Панчук, а цікаво опрацьовану промову виголосила п. Тимошенко з недалекого Норт Порту. В гарно приготованій програмі виступив місцевий хор „Україна" під керівництвом проф. Тритяка при співучасті музичного квартету місцевих скрипалів Жмуркевича, Павлишина, Тритяка та Бучинської при акомпаньяменті проф. Омельського.

Рівнож гарно виконане скрипкове сольо п. Бучинської, при акомпаньяменті її мами, піднесло рівень програми, а її син Деді виголосив декламацію. Друга декламація була виголошена Люсею Арвін. Програмою провадив неструджений голова Товариства Іван Когут, який невтомно працює для місцевої громади, як також, щоби українське ім'я поширити серед місцевого різнонаціонального населення.

Н.Н.

У ВАШІНҐТОНІ ЗАКІНЧИЛАСЯ триденна конференція Крайового інституту прав ... на якій були обговорені проблеми збільшення кількости тюрем, які знаходяться під управлінням приватних компаній. Нині в ЗСА є біля 20 таких тюрем і вважають, що до кінця цього року їх кількість подвоїться.

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР Нової Зеляндії Дейвид Ленґ прибув у понеділок, 25-го лютого, до ЗСА, щоб відстоювати позицію свого уряду, який заборонив американським військовим кораблям причалювати до її портів. Це викликало напруження між двома країнами і поставило під загрозу існування оборонного союзу АНЗЮС, який створено 34 роки тому. Із ЗСА Д. Ленґ поїде в Лондон, щоб обговорити це питання з прем'єр-міністром Англії Марґарет Тачер і провести дебати в Оксфордському університеті з лідером більшости Джеррі Фолвеллом „про моральний бік питання про нуклеарне озброєння". Після свого триденного перебування в Англії Ленґ має намір звернутися 5-го березня до Комісії в справах роззброєння при ОН в Женеві.

Єпископ вінницький

(Пам'яті митрополита Григорія)

Владика Григорій відправляє Панахиду на місці масових могил у Вінниці літом 1943 року.

З усіх титулів та етапів життя митрополита Григорія найдовше у людській пам'яті збережеться зв'язаний з його ім'ям та діяльністю короткотривалий період єпископа вінницького під час останньої світової війни.

Доля судила йому не лише заходитися над відновленням знищеного большевиками церковно-релігійного життя у надзвичайно важких умовах нової і не менш жорстокої окупації, але й стати свідком та керівником похоронних відправ над могилами багатотисячних жертв сталінських розстрілів-"єжовщини" 1937-38 років.

Протягом перших двох років німецької займанщини вінничани не знаходили зрозуміння, ані бажання німецької влади в дозволі прослідити багаточисельні докази масових могил розстріляних жертв НКВД в околиці Вінниці. Лише зміна воєнної фортуни приневолила німців відкрити большевицькі злочини для власних пропагандивних цілей, у наслідок чого було переведено відшуки і розкриття масових могил розстріляних катами НКВД невинних людей.

Розпочаті літом 1943 року розкопки протягом короткого часу виявили страхітливі видовища довжелезних рядів трупів із зв'язаними за спиною руками й слідами тортур та пострілів у потилицю. Вістка про новий Катинь швидко розійшлася по країні. Не зважаючи на всі труднощі воєнного часу та проблеми комунікації, із різних сторін прибували до Вінниці тисячні маси українців в намаганні серед трупів, розвішаної одежі, збережених речей та документів відшукати своїх рідних батьків, синів, дочок.

Біля 10,000 трупів замучених було вийнято із ям і похоронено знову у братських могилах. Свідком цієї великої національної трагедії та жалобних похоронних відправ був Єпископ Григорій. Його слова на 19-му із черги похороні закатованих жерт:

„Дорогі брати і сестри! Сьогодні ми вже дев'ятнадцятий раз зібралися на це сумне прощання, на це жахливе видовище, щоб піднести нашу спільну молитву за душі найкращих синів і дочок України, яких найбільший людожер світу в найжорстокіший спосіб знищив і кинув у ці пекельні ями.

Перед нами зараз лежать 960 святих мученицьких останків приготованих до похоронів. А погляньте на ці довжелезні братські могили! У цих могилах уже спочиває 8,479 достойних синів та дочок України, яких ми вийняли із тих пекельних ям і за християнським похоронним чином поклали в ці почесні братські могили.

...А скільки таких ям по широких степах і лісах Сибіру, Соловок й Колими?

...Ми ж, дорогі мої, мали намір побудувати на них святих могилах величавий храм-пам'ятник у подарунок спочилим. Дякуючи щедрій руці нашого народу вже зібрано грошей більше, ніж потрібно для цієї споруди. Але, як видно, не судиться нам цього тепер виконати. Одначе вірмо, що прийде час, коли тут буде стояти храм на честь усіх святих мучеників і в ньому будуть день і ніч возноситись молитви до Бога за їхні праведні душі".

Із наближенням зими та фронту припинились розкопки масових могил міста Вінниці. Над братськими могилами багатотисячних жертв немає й до сьогодні найменшої помітки, хреста чи пам'ятника. Прибувши до ЗСА, Владика Григорій разом з іншими свідками московського злочину, зокрема із ДОБРУС-ом, намагався довести до відома вільного світу вістку про Вінницьку трагедію. На жаль, не зважаючи на велике число свідків та документів, українці не спромоглися на відповідну книжку про Вінницькі могили. У той час, як Катинь став загальнознаним свідченням кремлівського народовбивства, про Вінницю рідко хто чув.

Єпископ вінницький - пізніший Митрополи Григорій — довершив не лише чин похорону десяти тисяч невинних жертв червоного молоха. Він став близьким душпастирем родин, у яких відірвано назавжди рідних батьків, братів, сестер і членів родини у страшні роки неперебірливого сталінського терору.

Ім'я їм не леґіон, а мільйони. Десь серед них, „без права на листування", перебуває і батько автора цих рядків.

Єпископ вінницький! Чолом тобі, Владико! Ти хоронив і мого батька, хоч може він не у вінницьких могилах спочиває.

(Як відомо, Владика Григорій Осійчук помер в Чикаго в середу, 13-го лютого 1985 року).

О. Куленко

В ПЕРШУ СУМНУ І БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

нашої Дорогої і Незабутньої Мами, Бабці і Сестри

бл. п. МАРІЇ ПАЛИЦІ

буде відправлена

СЛУЖБА БОЖА

в українській католицькій церкві у Маямі, Фл. в СЕРЕДУ, 6 БЕРЕЗНЯ 1985 р., о 8-ій год. рано.

ДІТИ
ВНУКИ
брат ПЕТРО із Родиною

У глибокому смутку повідомляємо Родину, Приятелів і Знайомих, що у вівторок, 19-го лютого 1985 р. відійшла у Вічність, по довгій і тяжкій недузі наша Найдорожча Мати, Бабця і Прабабця

бл. п.

ЯРОСЛАВА КОВЕРКО НІЩЕМЕНКО

з дому ЦАПОВИЧ

ПОХОРОННІ відправи відбулися дня 21-го лютого 1985 року з церкви Непорочного Зачаття у Дітройті, Миш. на цвинтар Мт Олівет.

Горем прибиті:

дочки — ДАРІЯ КОНЮХ
ЛЮБА КАЛИМОН з мужем ІВАНОМ
внуки — МАРКО і ОЛЯ КОНЮХ
з АНЕЮ і МИХАСЕМ
ОЛЕКСАНДЕР КАЛИМОН з ХРИСТЕЮ

Стежками батьків по Европі

Фундація УВУ організовує п'яту з черги п'ятитижневу студійну поїздку „Стежками Батьків по Европі" від 5-го липня до 11-го серпня ц.р., під проводом проф. Петра Ґоя. Як частина студійної поїздки і курсу студенти можуть одержати три кредити за курс „Слов'янська культура і цивілізація", брати участь у семінарі „Українці в діяспорі: вибрані проблеми", а також курс „Історія східньої Европи". Курси можна взяти як „електив". Просимо зголосити або придбати наперед згоду вашого декана коледжу чи університету. Оплата за курс 110 долярів. Учасники програми СБЕ можуть слухати й інші курси УВУ.

Під час перебування в Мюнхені, крім курсу, відбудеться одноденна поїздка автобусом в чудові гори Альпи і оглядини історичних замків. „Вікендами" заплянowано поїздки в місцевості Баварії та Австрії, де в наслідок війни в таборах біженців жили наші батьки (Міттенвальд, Бертесґаден, Зальцбурґ, Авґзбурґ й інші), а також дводенна поїздка до Відня. Півдня, як і завжди, приділено на відвідини українських установ і Вальдфрідгофу.

В той сам час відбудеться курс „Українська народна музика і бандура", яким буде провадити проф. Віктор Китастий. Цей курс також може зачислятися на „електив" кредити.

21-го липня учасники студійної поїздки візьмуть участь у святкуваннях 40-річчя визволення українських в'язнів з німецьких концтаборів які відбудуться в колишньому кацеті Дахав. Минулого року учасники поїздки відбули відкриття і посвячення пропам'ятної плити в Дахав (праця сл.п. архітекта мисткині графині Альфреди фон Ґоґенталь-Пулюй) у пам'ять українських політичних в'язнів. Ці святкування відбулися завдяки зусиллям Українського студентського Дахавського комітету, членів студійної поїздки 1983 року, які своєю рішучою демонстрацією у Дахав почали успішно акцію проти дискримінації українських політичних в'язнів колись і тепер.

Дальші два тижні — Венеція, Рим, Помпеї, Сорренто, Монте Карльо, Люрд і Швайцарія. Всюди відвідини культурних надбань „старої землі" — Европи: лекції і виклади професорів з Европи й Америки, зокрема про зв'язки українського світу і про сліди та стежки наших славних предків у тих країнах і місцевостях. Наприклад, у Венеції, крім насолоди її архітектурою, романтикою плавання човном старинними водними каналами-вулицями чи грою з голубами на площі св. Марка, відбудеться гутірка про посольство Венеції до українського гетьмана Богдана Хмельницького і спільне їх плянування оборони Европи.

В дорозі до Помпеї заплянована зупинка в Монте Касіно, де на польському цвинтарі з часів Другої світової війни є сотні намогильних хрестів з прізвищами українських вояків. Багато з них у наслідок різних обставин в боротьбі з московським імперіялізмом через сибірські каторги і заслання дісталися до польської армії, зорганізованої на терені СССР генералом Андерсом (дружина генерала — українка). Згодом у боротьбі з новим наїзником, гітлеризмом, українські вояки в чужих уніформах і під чужими прапорами впали на полі бою. Ця сторінка наших національних втрат ще до сьогодні зовсім не опрацьована, і український вклад у боротьбу з нацизмом на західньому фронті не знаний і не визнаний. Тому минулорічні учасники СБЕ, які відвідали цвинтар на Монте Касіно, створили студентський комітет, щоб справити цю несправедливість, збираючи інформації і офіційні дані на підтвердження цих фактів. Комітет складається з студентів: Петро Матіяшек - голова, Марта Дичок - заступниця голови, Канада; Ліда Чорна - секретар.

У Римі студенти матимуть авдієнцію з Патріярхом Мирославом, відвідають українські релігійні установи, старий Рим, Ватикан, візьмуть участь у спільній авдієнції на площі св. Петра. Студенти замешкають у Патріяршому дворі при храмі Жировицької Богоматері і свв. мучеників Сергія і Вакха, який міститься в історичній дільниці старого Риму. Це найстарша українська посілість у вільному світі, яка від 1639 року належить українському народові, це своєрідний доказ з нашої історичної присутности в цьому світовому релігійному центрі.

Згодом Монте Карльо — серце французької Рів'єри і милі спомини про дружні взаємовідносини княжної цієї казкової країни Ґрейс Келлі з українською молоддю, яка щорічно відвідує її і її країну. У Люрді зорганізована участь в релігійних походах, де незабутній спомин залишає вид люрдської святині на золоті бані української церкви. Рівнож заплянована прогулька в Піренейські гори.

Опісля Швайцарія і лекції світової слави економіста-аналіста проф. Богдана Гаврилишина, гостинність його родини і участь у Вілларсі — святі швайцарської самостійности та в народному гулянні на вулицях мальовничої альпійської оселі.

Останній тиждень — оглядини культурних пам'яток в Парижі, Версалі, українських історичних і культурних надбань: ритина-різьба в бронзі „Битва козаків під Берестечком", яка міститься в старовинній французькій церкві, могила Симона Петлюри, місце вбивства і церква св. Симона, в якій Головний Отаман дістав першу допомогу, дім-бібліотека НТШ в Сарселі, зустріч з місцевими студентами та інше.

В Брюсселі заплянowані відвідини старого кварталу, військового музею, в якому є також представлені строї вояків і старшин армії української держави 1918-20 років, покладення вінків на могили творців новітньої історії України в Парижі, Роттердамі і Мюнхені.

В кожній з дев'яти країн Европи буде подана коротка історія наших зв'язків чи поселень. Відбудуться зустрічі з ровесниками студентів, бо від них, від спільних домовлень, розуміння і праці буде залежати, куди поведуть у близькому майбутньому наші національні стежки.

Спільність перебування студентів в українських гуртожитках, на курсах, в студійній поїздці та прогульках, а зокрема із своїми ровесниками і професорами що постійно замешкують у різних країнах поселення, ми будемо старатися використати на те, щоб творити велику 8-мільйонову родину поза межами батьківщини, тип українця в діяспорі.

Де лише доля чи професійна праця не закине наших молодих людей у майбутньому, у їх зрілому віці, всюди вони зможуть і знайдуть своїх друзів — рідних по крові братів і сестер, таких як і вони, синів і дочок поневоленої України. А знання і спільність почувань спрямовуватиме їх дальший шлях.

Для всіх студентів декілька годин буде приділено справам і проблемам поселення українців в діяспорі. Це, на нашу думку, одна із найважливіших і найбільш занедбаних ділянок, так конечно потрібних для самопізнання і збереження нашої національної субстанції поза межами України.

Приблизні кошти: дорога літаком до Мюнхену — 540 дол.; Eurailass 1-ої кляси на чотири тижні - 410 дол. Разом транспорт - приблизно 950 дол. Повне утримання в українських гуртожитках майже три тижні. Два тижні у часі інтенсивних поїздок: покриття коштів готелів, частинне харчування, автобус на льокальні чи цілоденні прогульки (925-1,000). Повний коштoрис на 36 днів приблизно 1,875-1,950 дол.

Кількість учасників у студійній поїздці обмежено до 16 осіб. Перші зголошені із завдатком на 150 дол. будуть мати першість. Вік студентів - 18-25. У всіх справах поїздки, курсів і стипендії слід звертатися до д-ра Петра Ґоя на число тел. (212) 228-1394 у вечірніх годинах від 9-ої до 12-ої. За брошурою і аплікаціями на поїздку, курс, чи стипендії писати негайно на адресу: UFU Foundation, 203 Second Avenue, New York, N.Y. 10003.

П.Г.

Загроза...

(Закінчення зі стор. 2)

чної нуклеарної зброї в Західній Европі. Розміщенням панцерних частин близенько міст сподіються перешкодити ЗСА вживати тактичну ядерну зброю. Тоді їхні рейдуючі з'єднання парашутних дивізій зі спеціяльних гелікоптерних напасних бригад, з підривних частин військової та цивільної розвідки прилетять і приземляться у критичних зонах, або інфільтрують глибоке запілля, щоб захопити склади нуклеарної зброї, атакувати головні кватири і центри комунікації, знищити летовища та ширити спустошення.

Повищі інформації доповняємо дуже цінною інформацією визначного втікача з московської тюрми народів Аркадія Шевченка, який у своїх споминах, що з них два вийнятки надрукував у лютому ц. р. журнал „Тайм", пише: „Совєтський Союз завсіди зображував себе провідником тих, що закликають до знищення примарної хемічно-біологічної зброї. В дійсності він постійно збільшував її продукцію. За цей важливий сектор відповідає Мілітарний відділ з велетенським департаментом при міністерстві оборони. Він відкинув будь-яку міжнародну контролю, що певно виявила би розміри продукції цієї зброї та совєтську готовість евентуально вжити її. Совєтський Союз — багато краще приготований до цього роду війни як ЗСА.

Про перфідію совєтської еліти Шевченко каже: „Коли би Макіявеллі жив серед тієї еліти, він був би тільки учнем, а не професором".

* * *

Немає сумніву, що „миролюбна" Москва основно продумала різні способи і поробила всі можливі заходи, щоб угробити Захід. Завдяки Божому провидінню — Президентом ЗСА і провідником Заходу станула людина великого формату, яка бачить апокаліптичну загрозу від червоної Москви і *докладає зусиль, щоб* моральною і мілітарною силою забезпечити перемогу вільного світу над безприкладною тиранією.

Обов'язком кожної вільної людини, у цьому вирішному часі, є спішити з всебічною допомогою волелюбним ЗСА, як гарантові волі і справедливого миру на землі.

ВИБОРЦІ У ПАКІСТАНІ не послухали лідерів опозиції про бойкот виборів, але також не пішли по лінії військової хунти і не переобрали усіх найближчих співробітників теперішнього президента ген. Мохаммеда Зія уль-Гака до парляменту. Сім прихильників теперішнього диктатора не отримали достатньої кількости голосів і програли вибори. Цим випадком чимало був здивований сам президент і засоби масової інформації, які постаралися розголосити цю справу, що у диктаторській системі має певне значення. Програли вибори міністер оборони, праці, інформації, культури і природних багатств та інші. У виборах взяло участь 52,9 відсотка управнених до голосування осіб. Найбільшою несподіванкою була програ міністра оборони Алі Ахмета Тальпура, який мав бути новим прем'єр-міністром. Речники урядової партії і військової хунти заявили, що „виборці сказали своє слово і до їхнього голосу треба прислухатися".

ПРЕЗИДЕНТ ФЕРДІНАНД Маркос, філіппінський диктатор на протязі останніх 19-ох років, прихильно висловився про шефа генерального штабу армії у відставці ген. Фабіяна Вера і заявив, що він кожночасно може повернутися на свій пост, якщо суд оправдає його від участи у підготові замаху на життя лідера опозиції Беніньо Акіно.

Пам'яті доброї української громадянки бл.п. Г. Матияш

Дня 3-го березня 1984 року перестало битись серце бл. п. Галини Матияш, скромної, але великої української патріотки, сильної характером жінки, матері і бабуні. Вона була відданою дружиною своєму мужеві та своїм троє дітям і троє внукам. Уже п'ять років наперед, знаючи діягнозу своєї недуги, яка забирає від нас сотками наших земляків, прийняла цю вістку із християнським спокоєм, погодившись із волею Всевишнього.

Фото: бл.п. Галина Матияш

Блаженної пам'яті Галина була прямолінійною жінкою і зразком нашим матерям — із особливим завданням перед своїм народом, яким гордилася, щоб виховати наше покоління-перш усього у любові до Господа Бога і Покровительки українського народу — Матері Божої та із палкою любов'ю до України і українського народу. Вона завжди обстоювала чистоту української мови без зайвих чужинецьких наголосів і, — як згадувала бл.п. Галина — навчилася вона цієї гарної **української мови від своєї матері і бабуні. Доказом цього були її намагання, навіть під час її недуги, закріпити знання цієї мови у свого шостилітнього внука Петруся, знаючи, що має відійти від своєї рідні навіки.**

Блаженної пам'яті Галина Матияш, з дому Ларушківна, народилася на Харківщині в містечку Охтирка 7-го січня 1922 року. А під час заплянованого Москвою штучного жахливого голоду в Україні вона жила в містечку на Полтавщині, де закінчила середню освіту і була виховницею, учителькою руханки і ритміки, як рівнож відбула військовий санітарний трирічний курс, працюючи під час Другої світової війни в шпитальних відділах. В часі вмаршу німецьких військ в Україну — її як медсестру і санітарку із сестрою Євгенією забрали до німецьких мілітарних частин, з якими перейшли вони страхіття війни, аж замандрували вони обидві до Лінцу в Австрії, де їх застала капітуляція Німеччини. Тут обидві самотні сестри в нужді і голоді шукали духової допомоги як і поради, що їм далі робити, бо в той час йшов сильний репатріяційний натиск совєтського уряду, щоб виїжджати на „родіну".

Та за них вирішило Боже Провидіння: коли вони прийшли до крамниці виміняти плащ на харчі, тому що їм дуже дошкулював голод, туди зайшов молодий хорунжий і з Української Галицької Дивізії Василь Матияш.

Василь Матияш народився в Америці, але коли виїхав до Галичини, там його застала війна, так, що він уже не міг повернутися до ЗСА. Він, український воїн — людина глибоких християнських чеснот, почувши розмову сестер, став їм у пригоді, порадивши, щоб вони не верталися в Україну, бож їх тільки могло чекати там заслання або ув'язнення. В той час він працював при американській армії і мав змогу не лише допомагати цим двом українським сестрам, але й спомагав щедро всім українцям, про кого лиш знав, що вони в біді.

Від зустрічі в крамниці молодий хорунжий часто зустрічався з цими двома сестрами, зокрема вони ходили на Богослужби до однієї української каплиці, яка сполучувалася із тамошньою катедрою. Настоятелем там був австрійський архиєпископ, який відпустив бічне приміщення каплиці для церковних відправ українців-католиків. Отець д-р Євген Стасюк, колишній секретар Слуги Божого Митрополита Андрея Шептицького був завідуючим цієї каплиці і переводив духовні науки катехизму українського обряду тощо, які потрібні українській людині. Невдовзі до цих наук прилучилися ці обидві сестри — Галина і Євгенія — яким д-р Є. Стасюк уділив Святих Тайн Хрищення і Миропомазання в присутності родин Руденських, Маковських, Кривохижого, що їх саме зорганізував хор. В. Матияш.

Тривало недовго і наш хорунжий, за українським звичаєм, освідчився одній із цих двоїх дівчат – Галині і вони в короткому часі звінчалися у згаданій каплиці.

Надійшла сумна хвилина, бо дві сестри мусіли розійтися — Євгенія вирішила була виїхати до Англії, а — Галина до З'єднаних Стейтів Америки. З перших днів свого приїзду вони замешкали в Нюарку, Н. Дж. Тут у цій хатині, що складалась із трьох кімнат, Бог їм післав дівчинку, яку назвали Оленкою, що була для бл.п. Галини великою розрадою. Відтак прийшов на світ Олег, а опісля Лариса. Тоді з уст бл.п. Галини можна було почути такі слова: „Дав нам Всемогучий діти — виховуймо їх так, як нас виховували батьки". Вона знала що її обов'язком було по можливості дати все дітям і виховати їх в любові до Всевишнього Матері Божої та в любові до України і українського народу, як теж навчити найкращої в світі співучої української мови, на що бл.п. Галина звертала особливу увагу, бож цю любов до рідної мови вона зберегла ще з України.

Блаженної пам'яті Галина Матияш, покінчивши медсестерські курси в ЗСА, як теж курси української мови і літератури, погодилась бути медсестрою на таборі виховання молоді на „Верховині", що їх рік у рік організує Українське Спортове Товариство „Чорноморська Січ". При цьому старалася передати якнайкраще виховання цій молоді, вважаючи завжди, що спорт — це одна із цінностей життя, бож каже прислів'я „в здоровому тілі - здорова душа": Сама була колись спортовкою і в 1936-37 роках була першункою в легкоатлетиці на всю Україну, як і займалася акробатикою.

І коли бл.п. Галина Матияш з Ларушківних, завинена в українську хустину лежала вже в домовині, на її обличчі була усмішка, якою вона прощала всіх — свого мужа Василя, якого дуже любила, дочку Оленку з мужем Роналдом і внуками Ємбрі-Миколою і Калин-Юрієм та сина Олега і синову Патришу, дочку Ларису з внуком Петрусем-Ярославом, якому під час своєї недуги бабуня передала все, чим лиш могла його обдарити; прощала вона теж свою родину ген далеко поза морем в Україні.

Прощала вона і мене і я з надхненням Божим написав цей некролог. До неї я ставився з великою пошаною і любив її наче сестру, бож по національності вона була моєю найріднішою сестрою. Хай тобі, Галино, ця американська земля заступить українську землю, **що її ти так вірно і щиро любила.**

Петро Войновський

УРЯДОВІ РЕЧНИКИ Китайської Народної Республіки ведуть розмови з асистентом державного секретаря для справ Азії Полом Волфовіцом, який перебуває тепер в Пекіні з п'ятиденною візитою. Головними справами у розмовах є збільшення торговельної виміни між ЗСА і КНР, справа Тайвану і можливий продаж модерної зброї для Китаю американськими продуцентами.

Автори книжок і видавництва, які бажають, щоб про їхні книжкові видання були в щоденнику поміщені бібліографічні нотатки, вістки й огляди, повинні присилати до редакції „Свободи" разом із двома примірниками даного твору також і адресу, де таку публікацію можна набути, та її ціну.

УЯВНИЙ, А НЕ ЯВНИЙ

У статті Юрка Повстенка п. н. „Єдиний вихід", надрукованій у „Свободі" ч. 35 з 22-го лютого ц.р., у першій колонці замість слів „про явний 'український антисемітизм'" треба читати „уявний". — Ред.

● РОЗШУКИ ●

АНДРІЯ РАВУ з 1921 року, зі села Плугів, повіт Золочів, Україна, пошукує сестра Текля Рава, замужна Наконечна. Хто знав би про нього або він сам прошу писати до:

Tekla Nakoneczynj
228 Ann St.
Phoenixvl, Pa. 19460